

19) Κουτέτοι ἀντί κοντέντοι, contenti, = εὐ-
χαριστημένοι. Τοιαῦται λέξεις εἰλημμέναι ἐκ τῶν
ἐνετικῶν συμβολαίων ἀπαντῶσι πολλαί ἐν τοῖς με-
τεγενεστέροις συμβολαίοις. Ἐπειδὴ δὲ πολλῶν ἡ ἔν-
νοια δὲν ἦτο ζωντανή εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ναξίων
προσετίθετο καὶ ἡ ὁμώνυμος ἑλληνική, ὡς ἐπικύρω-
σις ὡς «κοντέτοι καὶ ἐναπαυμένοι.» Εἰς ἄλλα συμβό-
λαια ἀπαντῶσιν αἱ φράσεις «λίμπερο (libero) καὶ
ἐλεύθερο», «νουλάδα (nulla) ἰνβάλιδα (in-
valida) καὶ ἄκερα (ἄκυρα)» Ἡ ἀρχόντισσα δεῖνα Κυ-
ρία καὶ μαδάμα». Μονομερῶς δὲ ἀπαντῶσιν οἱ ὅροι
μπλιγάτζιο (obligatio), ποσσέσο (posse-
ssio) καοούτζιο (cautio) ἀλπίτροι (arbitri), πρε-
τενσιόνες (prententione), πληγάδο (obligato),
κομούναστράτα (communa strata), ντονατζιόν
(donazione), τὰ χωράφια κονφινάρουν (coffnare),
μόδους καὶ κοντεζιόνες (modi e contezione),
πρετέστο (pretesto), κουντουβέρνια (contu-
bernium). Ἡ ἔννοια τοῦ τελευταίου τούτου ὅρου
μετετράπη ἐν Νάξῳ· διότι ἐν τῇ νήσῳ κουν-
τουβερνάρης λέγεται ὁ καλλιεργητὴς ξένων ἀγρῶν
ὡς πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην, καὶ οὗτος ὡς πρὸς τὸν καλ-
λιεργητὴν. («Ὁρα περὶ τῆς λέξεως ὁρθὰς παρατηρή-
σεις ἐν «Νεοελληνικοῖς Ἀναλέκτοις» Πανασοῦ
τόμ. Β'. φυλ. Α'. καὶ Β'. σελ. 72 ὑπὸ Μ. Κ. Κρί-
στη).

20) Ὁ μεταμεληθεὶς νὰ ζημιῶται. Τὰ μεταγε-
νέστερα προικοσύμφωνα ἔχουν ἕτερον τύπον ποινικῆς
ρήτρας. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματος τὸ προικοσύμφωνον
ὑπ' ἀριθμὸν 2796 τοῦ Ἀρχείου τοῦ ἔτους 1687 φέρει
τὸν ἐξῆς ὁμοιον καὶ ἐν ἄλλοις. «Εἰς ὅλον τὸ ἄνω
γεγραμμένον ἔμειναν ἡ μερίδες ἀναπαμμέναις στερεό-
νοντες τὸ παρὸν εἰς πέννα καὶ κοντάνα τῆς ἀ-
φεντείας ρεάλια 50 ὁ ἀλληλογόησας νὰ τὰ ζημιώνε-
ται. Ὁ ὅρος πέννα καὶ κοντάνα εἶνε ἐνετικὸς
(pena e condanna) = ἐπὶ ποινῇ καὶ καταδίκῃ.

21) Ἡ φράσις ἡ νοταριακή, ἡ ἀπαντῶσα εἰς ὅλα
σχεδὸν τὰ συμβόλαια τῆς Νάξου ἐπὶ τῶν μαρτύρων
δὲ ἡς καλοῦνται «παρκαλετοί» ὡς «ἐνώπιον» τῶν
ἀξιοπιστῶν καὶ παρκαλετῶν μαρτύρων», προήλθεν
ἐκ τῶν φραγκικῶν καὶ ἐνετικῶν συμβολαίων. Οὕ-
τως ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνημονευθέντι γαμικῷ συμβο-
λαίῳ τοῦ Φερνάνδου καὶ Ἰσαβέλλας ἀναγινώσκομεν
περίπου τὴν αὐτὴν ἑκφρασίαν. «Nos Tornellus...judex...
Fermus...regius publicus ejusdem civitatis notarius
et testes subscripti ad hoc specialiter vocati et ro-
gati presenti scripto publico, notum facimus et tes-
tamur...» «Ὁ ἐστὶ «Ἡμεῖς Τορνέλλος... δικαστὴς...
καὶ Φέρμος... βασιλικὸς δημόσιος νοτάριος τῆς αὐ-
τῆς πολιτείας καὶ οἱ ὑπογεγραμμένοι μάρτυρες, πρὸς
τοῦτο εἰδικῶς κληθέντες καὶ ἀξιωθέντες εἰς τὸ παρὸν
δημόσιον ἑγγραφοῦν, ἀναγράφομεν καὶ μαρτυροῦμεν.»
Τὸ συμβόλαιον τοῦτο τοῦ Φερνάνδου καὶ Ἰσαβέλλας
ἐγράφη ἐν Μεσσήνῃ τῆς Σικελίας τῷ 1313 ὡς ἀνω-
τέρῳ ἐμνημονεύσαμεν. Περίεργον δὲ εἶνε ὅτι ὁ τύπος
οὗτος εἶχε γίνῃ δεκτὸς καὶ ὑπὸ τῶν τὴν Σικελίαν
οἰκισάντων Ἑλλήνων ἀποίκων ἐπὶ τὴν βυζαντινὴν
χρόνον. Οὕτω ἐν προικοσυμφώνῳ τοῦ ἔτους 1273,
ὅπερ ἐδημοσίευσεν ὁ Σ. Ζαμπέλιος (Ἰταλοελληνικά,
ἡτοὶ κρητικὴ πραγματεία περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις
τῆς Νεαπόλεως ἑλληνικῶν περγαμηνῶν, σελ. 132)
ἀναγινώσκομεν τὴν ἐξῆς νοταριακὴν φράσιν κατὰ λέ-

ξιν ὁμοιάζουσιν τῇ ἀνωτέρῳ παρατεθείσῃ λατινικῇ.
«Ἡμεῖς Βονσιγνῶρος Λουκήσης, κριτὴς πόλεως
Ῥηγίου καὶ Νικόλαος τοῦ Θεοπρέπου, πούβλικος
νοτάριος τῆς αὐτῆς, καὶ μάρτυρες οἱ ὑπογεγραμμένοι
εἰς τοῦτο κεκλημένοι καὶ ἀξιωμένοι ὁμολογοῦμεν
διὰ τοῦ παρόντος ἐγγράφου καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι
κλπ....

22) Ὑπὸ παρακαλίας, δηλαδὴ παρακληθεὶς. Οὕτω
καὶ ἐν τῷ λατινικῷ γαμικῷ συμβολαίῳ περατοῦται
τὸ ἑγγραφον «Fermus de Lardea, regius publicus
Messane notarius, rogatus, predicta scripsi...»

A. ΜΗΔΙΑΡΑΚΗΣ.

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Ἡ Ἀστρονομικὴ Ἑταιρία τῆς Γαλλίας εἶχε
προκηρύξει διεθνὲς διαγώνισμα περὶ ἐξευρέσεως
τῶν μάλιστα ἀπλῶν καὶ εὐχερῶν μέσων, δι' ὧν
θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπέλθῃ μεταρρύθμισις τις
βελτιοῦσα τὸ νῦν ἐν ἰσχύϊ ἡμερολόγιον, τόσῃ ἀ-
νώμαλον καὶ ἄτακτον ἐν πολλοῖς. Πεντήκοντα
χειρόγραφα ἀπεστάλησαν ἐκ διαφόρων χωρῶν,
τούτων δ' ἐξ ἑβραευθήσαν διὰ μεταλλίων ἐ-
σχάτως ἀπονεμηθέντων ὑπὸ τῆς ἐταιρίας.

Ἡ μεταρρύθμισις, ἣν προτείνει ὁ πρῶτος τῶν
βραβευθέντων, εἶνε τὰ μάλιστα ἀπλῇ, καὶ δύνα-
ται νὰ ἐφαρμοσθῇ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἀστρο-
νομικῆς Ἑταιρίας.

Κυριωτάτη ἀνωμαλία τοῦ ἡμερολογίου εἶνε
ὅτι τὰ ἔτη δὲν ὁμοιάζουσι πρὸς ἄλληλα κατὰ
τὴν τάξιν τῶν ἡμερῶν, τοῦτο δὲ διότι ἕκαστον
ἔτος ἔχει οὐχὶ ἀκριβῶς πενήκοντα δύο ἐβδομά-
δας, ἀλλὰ καὶ μίαν ἡμέραν ἐπὶ πλεόν. Διὰ τοῦ
τρόπου τούτου, ἐνῶ ἡ πρώτη Ἰανουαρίου τοῦ
ἐνὸς ἔτους συμπίπτει ἡμέρᾳ Κυριακῇ, τοῦ προ-
σεχοῦς ἔτους συμπίπτει ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ κτλ.
Ἄν λοιπὸν ἦτο δυνατόν νὰ κατορθωθῇ εἰς τὸ
ἐξῆς, ὅπως ἐκάστη ἡμερομηνία ἀποδίδηται
σταθερῶς εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν πάντοτε, ἡ βελ-
τίωσις τοῦ ἰσχύοντος ἡμερολογίου εἶνε προφανής.
Ἐκ πείρας ἕκαστος γνωρίζει πόσον ὡς ἐκ τῆς
μεταθέσεως τῶν ἡμερῶν νῦν εἶνε δύσκολον νὰ
ἐνθυμῆται γεγονὸς συμβῶν κατὰ τὴν ἡμέραν
τοῦ ἔτους ἢ ἐορτὴν ὀνόματος ἢ ἐπέτειον γεννή-
σεως. Ὅταν ὅμως ὠρισμένη ἡμέρα τῆς ἐβδομά-
δος συνδέηται μετὰ τῆς ἡμερομηνίας, ἡ ἀνάμνη-
σις ἐστὶ εὐχερεστέρα.

Ἀλλὰ τί νὰ κάμωμεν λοιπὸν τὴν πλεονά-
ζουσιν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ἥτις φέρει τὰς ἀνω-
μαλίας αὐτάς; Νὰ τὴν μηδενίσωμεν, λέγει ὁ
βραβευθεὶς ἐν τῷ διαγωνίσματι. Ἀλλὰ μηδενί-
ζεται μία ὁλόκληρος ἡμέρα; Πράγματι ὄχι,
ἀλλὰ κατὰ τύπους βεβαίως ἐπιτυγχάνεται τοῦτο

διὰ τοῦ τρόπου τοῦ ἀπλουστάτου, ὃν ὁ μεταρρυθμιστὴς προτείνει:

Ὁ Ἰανουάριος νὰ ἀρχίζῃ τὴν δευτέραν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ἥτις θὰ εἴναι πρώτη Ἰανουαρίου, ἡ δὲ μέχρι τοῦδε λεγομένη πρώτη ἡμέρα τοῦ ἔτους νὰ μὴ μετρηθῇ ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἄλλων ἡμερῶν, οὐδὲ μέρος μηνὸς ἀποτελοῦσα, ἀλλὰ νὰ εἴναι μοναδικὴ καὶ ἀνεξάρτητος ἡμέρα, Ἑορτὴ τοῦ ἔτους ἢ ὅπως δὴποτε ἄλλως λεγομένη. Ἀλλως δὲ ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ νῦν παρ' ἅπασιν τοῖς λαοῖς εἴναι ἑορτῆς καὶ ἀργίας ἡμέρα καὶ οὐδόλως βλάπτονται τὰ συμφέροντα, αἱ κοινωνικαὶ συναλλαγαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως.

Ἀλλὰ πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς καθ' ὅλα ἀφομοιώσεως τῶν ἑτῶν ἀνάγκη νὰ προσέλθῃ ἀρωγὸς ὁ Πάπας, κατὰ τὸν μεταρρυθμιστὴν, κανονίζων ἐφάπαξ καὶ σταθερῶς τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα καὶ τὰς συναφεῖς κινητὰς ἑορτάς, ὥστε σὺν αὐταῖς νὰ κανονισθῶσιν ἀναλλοίωτοι αἱ τῶν σχολείων διακοπαὶ κλπ.

Ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐκατεῖον ὅπως οἱ Ῥῶσοι καὶ οἱ Ἕλληνες, οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, ὑπερπηδήσωσι τὰς δώδεκα ἡμέρας, αἵτινες χωρίζουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λοιπῶν Εὐρωπαίων.

Τοιαύτη ἡ προτεινομένη μεταρρυθμίσις, ἀπλὴ καὶ δυνατὴ γενέσθαι. Ἀλλας δὲ ὥς πιθανὸν νὰ εὐρίσκωσι πολλοὶ εὐλόγως ἐπωφελεῖς, ἥτοι τὸ νὰ μὴ ἀρχίζῃ τὸ ἔτος ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος, ἐν τόσῳ ἀκαταλλήλῳ ἐποχῇ, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔαρ ἢ τὸ φθινόπωρον, ὁ μεταρρυθμιστὴς δὲν τολμᾷ νὰ προτείνῃ, φρονῶν ὅτι ἡ τοιαύτη αἰφνιδια μετὰθεσις τῆς τοῦ ἔτους ἀρχῆς πλείονα κακὰ ἢ ἀγαθὰ θέλει ἐπενέγκῃ.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς προσεχοῦς παγκοσμίου ἐκθέσεως τῶν Παρισίων κατὰ τὸ 1889 προτείνει ἐν τέλει ὁ βραβευθεὶς νὰ συγληθῇ ἰδιαίτερον συνέδριον, ὅπως συσχεφθῇ περὶ τῆς ἀπλουστάτης ταύτης χρονολογικῆς μεταρρυθμίσεως, ἥτις νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ προσεχοῦς αἰῶνος.

Π * *

ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἡλεκτρικὴ ἡλιάσις. — Ἡ ἐν Κρεζῶ ἡλεκτρικὴ κάμιнос. — Φῶς ἐντάσεως 100,000 κηρίων. — Ἀποτελέσματα ἰσχυρᾶς ἀκτινοβολίας ἐπὶ τοῦ δέρματος καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. — Ἐγκαύματα ἄνευ θερμότητος. — Ἀπολέτισις τοῦ δέρματος. — Ἡλεκτρικὴ ὀφθαλμία.

Οὐδεὶς βεβαίως ὁ μὴ ἀκούσας περὶ ἡλιάσεως. Εἶναι νόσημα ἐξ οὗ ἀδύνατον νὰ πάθῃ τις κατὰ τὴν παρούσαν ὥραν τοῦ ἔτους. Δὲν πρόκειται ὅμως νῦν περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἡλίου, τοῦ φωτοπαρόχου

ἄστρου τῆς ἡμέρας, ἡλιάσεως, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἡλεκτρικοῦ ἡλίου προερχομένης, ἥτις προσβάλλει ἀδιακρίτως, χειμῶνός τε καὶ θερούς.

Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις ἐταιρίας τῆς χειρουργίας ἐγένετο πολὺς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου λόγος. Ὁ πρῶτος ἱατρός τῶν ἐν Κρεζῶ ἐργοστασίων, ὅς-τις ἔτυχεν ἐπανειλημμένως τῆς εὐκαιρίας νὰ μελετήσῃ ἐγγύθεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡλεκτρικῆς ἡλιάσεως, ὑπέβαλε λεπτομερῆ περὶ τοῦ θέματος ἔκθεσιν. Τί δὲ εἴναι ἡ ἡλεκτρικὴ ἡλιάσις; Ὡς γνωστὸν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ γίνεται νῦν χρῆσις τοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ὡς ἐστίας θερμότητος, πρὸς καμίνευσιν μεταλλευμάτων καὶ τῆξιν μετάλλων. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἡλεκτρικῆς ἐστίας τὰ μέταλλα τήκονται οἷον αὐτομάτως· ὁ χάλυψ αὐτὸς ἀναλύει ὡς βούτυρον ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς. Ἐν Κρεζῶ, ὅπου πᾶσαι οἱ πρόοδοι τῆς βιομηχανίας ἐφαρμόζονται ταχέως καὶ δραστηρίως καὶ ὁπόθεν καὶ ἡ Ἀγγλία αὕτη προμηθεύεται χάλυβα ἄριστον, ὑπάρχει τοιαύτη ἡλεκτρικὴ κάμιнос, πρὸς παρσκευὴν τοῦ χάλυθος. Ἡ ἐστία, ἡ ἐπὶ τοῦ μετάλλου ἐπενεγγοῦσα, εἶναι ἐκτάκτου λαμπρότητος· ἡ φωτοβόλος αὐτῆς ἔντασις ἀναλογεῖ πρὸς δεκακισχιλιάς λυχνίας Καρσέλ, τουτέστιν πρὸς ὑπερεκατοντακισχίλια κηρία.

Τὸ θέαμα εἶναι ἐξοχον, ἀλλ' ὁ θέλων νὰ ἀπολαύσῃ αὐτοῦ τιμωρεῖται σκληρῶς. Ἀτομαῖστά-μενα εἰς ἀπόστασιν δέκα μέτρων ἀπὸ τῆς ἐστίας, δὲν αἰσθάνονται οὐδεμίαν θερμότητα καὶ ὅμως μετὰ μικρὸν ὑπόκεινται εἰς πόνους ὀδυνηροῦς. «Περίεργον, ἔλεγέ τις τῶν παρευστώτων. Δὲν ζεσταίνονται διόλου καὶ ὅμως αἰσθάνομαι κάποιον καύσιμον, ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο τῆς ἡλιάσεως ὅπου εἶχα πάθει τὸ καλοκαίρι.» Καὶ ὁ λέγων ταῦτα φρονίμως ποιῶν ἀπεμακρύνθη, ἀλλ' εἶχεν ἤδη πάθει δευτέραν ἡλιάσιν, ἐν πλήρει νυκτί.

Καὶ τοι ἡ ἡλεκτρικὴ ἐστία διακόπτεται, ἐν τούτοις, σχεδὸν πάντοτε, οἱ παριστάμενοι κατὰ τὰς δοκιμὰς αἰσθάνονται ἐγκαύματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὀδυνηρὰ εἰς τὸν λαιμόν, τὸ πρόσωπον καὶ τὸ μέτωπον· συνάμα τὸ δέρμα λαμβάνει χροιάν ἐρυθρόχαλκον. Καίτοι δὲ οἱ παριστάμενοι φέρουσιν διόπτρας μαύρας, ὁμοίας πρὸς ἐκείνας τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα διὰ τὴν εξέτασιν τοῦ ἡλίου, ἡ ἰσχυρὰ ἔντασις τοῦ φωτὸς ἐπιδρά ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος αὐτῶν οὕτως, ὥστε ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ἢ ὀρασίς των πάσχει παντελῆ διάλειψιν, ἐπὶ μίαν δ' ἄλλην ὥραν εἴτα βλέπουσι πάντα τὰ ἀντικείμενα ὑπὸ βαθὺν κόκκον χρωματισμόν. Αἱ μεμβράναι τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐρεθίζονται, ὁ ἐρεθισμὸς δ' οὗτος διαρκεῖ ἐπὶ τεσσαράκοντα ὁκτὼ ὥρας τοῦλάχιστον, συνεπαγόμενος τὴν ὀδυνηρὰν αἴσθησιν τῆς πα-